

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy óra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adhatnak vissza.

Ugron Gábor.

Kolozsvár, nov. 8.

Ugron Gábor, a képviselőház teg napelőtti ülésén nagy beszédet mondott. Gyönyörűen meg stilizált, hatalmasan megalkotott, mindenkit magával ragadó beszéd az, mely a parlament e nagy szónokának ajkairól elhangzott.

Senki sem volt elkészülve erre az emlékeztetés parlamentesi eseményre. Csak a mikor Ugron az indennitási vitához feljegyeztette magát s a mikor az elnök szólásra hívta, akkor mozdult meg a Ház és tekintett mindenki jogosult várakozásokkal Ugron beszédje elé.

Ha azt mondjuk, hogy Ugron mostani beszédjével *felülmúlta önmagát*, csak közhelyről élünk, mert az a hatalmas szónok hozzá szoktatta a nemzetet ahhoz, hogy ötlet mindig csak nőni, mindig csak hatalmasabbá válni lássa.

És el kell ismerni mindenkinek, hogy Ugron ritkán bizonyult hatalmasabbnak, mint tegnap, a mikor egy épp oly vakítóan fényes, mint a milyen meggyőző és magával ragadó beszédben vette kritika alá a Jog, az Igazság és a Törvény jegyében megszületett politikai közállapotokat.

Az a páratlan virtuozitás, melylyel az új helyzetet megrajzolta, még azokat is meglepte, a kik különben Ugron tárgyi igazságainak értékét nem hajlandók elfogadni. Am azok, a kik egyútt éreznek és egyetértenek vele, azokat a szó teljes értelmében elkápráztatták azok a szinképek, azok a gondolatok, azok a ragyogó mondatok, a melyekből a beszédjét megalkotta.

A politikai szónoklásnak nem csak remeke ez a beszéd, hanem emlékezetes eseménye marad a parlamenti életnek még jó sok ideig, még akkor is, a mikor egy új nemzedék talán fel sem fog emelkedni tudni azokba a magasságokba, a melyekbe Ugron fel-emelkedett s a melyekbe felragadta a hallgatóságát is.

Szemből azzal a már egyetemessé váló közhittel, mintha a Széll kormány uralomra lépése minden bajt megszüntetett volna, mely a közállapotok testén fakadt, Ugron kimutatta, hogy jobbra csak a közkormányzat előre került férfiak szeretetreméltósága változott meg és a rokonszenv, melylyel a nemzet bizonyos rétegei fogadták az új embereket, amde a korszak ma is a régi és a közállapotoknál is csak a felfogás különbözik a régítől.

Ugron maga sem tagadja, hogy a nemzet felzavart nyugalmát a Széll kormány javarészen helyreállította, amde a míg ezért elismeréssel adózik, másfelől konstatálnia kell azt, hogy ez a nyugalom csak látszólagos, ez a nyugalom még nem egyértelmű a közállapotok híresztelt megjavulásával és a parlament ellenzéki pártjai nem utasítják el maguktól azt a kötelességet, hogy az új helyzetet szemben is gyakorolják a kritika jogát és az új kormányval szemben is megvédjék a nemzet igazait.

Kétségtelennek tartjuk, hogy a nemzet mesterségesen elaltatott lelkiismeretét ez a hatalmas beszéd feléreszti abból az álmából, melybe bizonyos jóhiszemű érzéketlenséggel hajtották és bizonyos az is, hogy ez a megébredt közlelkiismeret most már az Ugron által megjelölt csapáson haladva nem fog a mesterségesen nőtt álmok világában elkalandozni, hanem megmarad a reális élet kereteiben és igyekszik fog az életet és a közviszonyokat a maguk valóságukban megítélni.

A nemzet csak mély hálával tarthatja Ugronnak, hogy megmutatta előtte a *helyzet igaz képét* és bebizonyította, hogy az álmok világában való eltévelyedés nem vezethet jóra, s a nemzetnek ezentúl is ébren kell őrködni a maga féltett érdekei felett, s mi reméljük is, hogy Ugron fényes beszédjének ez irányban is meglesz a maga üdvös hatása.

Politikai hírek.

Az Ugron-párt a delegációban

A függetlenségi párt Ugron-farackijca tegnap értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy a delegációban részesül. A párt tagjai közül csak Polónyi Géza hangsúlyozta, hogy tekintettel választóinak ígért programjára, ez alkalommal még nem járulhat a párt ez elhatározáshoz. Az értekezlet a párt részéről Ugron Gábor és Holló Lajost jelölte a delegáció tagjainak.

A képviselőház munkarendje.

A képviselőház legközelebbi munkarendjéről a következőket írhatjuk: E hét folyamán szerdán és csütörtökön még lesznek ülések. Pénteken, szombaton és esetleg még a jövő hét első napján szünetelni fog a Ház, tekintettel a kvótabizottságra, a mely csütörtökön utazik Bécsbe, hogy az osztrák kvóta-bizottsággal megejtse a szóbeli kvóta-tárgyalást. A jövő hét keddjén, legkésőbb szerdáján aztán a Ház ismét munkához lát és elvégzi mindazokat a sürgős dolgokat, melyekkel az év végére való tekintettel lehetőleg még a delegációk ülésszései előtt végeznie kell a törvényhozásnak. Tárgyalni fogja többek között, a mint azt Széll Kálmán mai beszédében is jelezte, a kvóta-bizottságnak akkorra már elkészült és a Ház alá terjesztett jelentését. A sürgős javaslatok között van első sorban a horvát provizóriumra vonatkozó. Tárgyalni fogja továbbá a bizottságokban már elintéztet kisebb javaslatokat. Ha az időből telik, a delegációk előtt végez a törvényhozás inég a házszabályok revíziójával is.

Az orvosi díjszabás.

Bpest, nov. 7.

Az orvosok országsszerte régóta panaszkodnak a miatt, hogy működésük tiszteletdíjának minimuma megszabva nincs s olyankor a mikor a pácienssel előre meg nem állapodna a díjazásra nézve, rendszeren ök húzzák a rövidbebot.

Hat évvel ezelőtt a beügyminisztériumban szerkesztettek egy országos orvosi díjszabályzatot, de az még most is a különféle bírálati retorták között van s mindeddig érvényre juttatni nem lehetett.

Most már a Budapesti orvosok szövetsége veszi kezébe az ügyet. Ma délután a szövetség az orvosegyesületnek a Szentkirályi utca 21. száma alatt levő házában értekezletre gyűlt össze s a tanácskozás főtárgya dr. Jurkiny Emilnek az orvosi díjszabásról szóló előterjesztése. Dr. Jurkiny javaslata szerint a szabályzat feladata az volna, hogy a szövetség a tagok részére oly díjnormatívumot állapítson meg, a mely a szövetség tagjaira nézve irányadó, hasznos szolgáltatást tesz akkor, a midőn az orvosi költésszámlát benyújtani, vagy a féllel előzetesen megegyezni és a felekkel szemben a szövetség határozatára hivatkozni könnytelen.

A tervezet nagyjában a következők: A szövetség minden tagja a magánygorkorlatban önmaga szabja meg előzetesen, orvosi gondozásának látogatási, évi és tanácskozási díját.

A díjazás minimuma: látogatásonként 4 korona (nappal), tette legyen azt a orvos betegnél, akár a beteg az orvosnál. Utóbbi esetben a nem speciálista vagy hosszabb kezelést igénylő felek 2 koronát fizesznek. Éjjeli látogatásért, ha ez a fél kívánságára történik, a nappali látogatás díjának kétszerese számítandó. Éjjeli látogatásnak oly látogatás tekintetik, a mely abban az időben történik, a mikor a gyógyszerárak éjjel zárva vannak.

Az orvosi tanácskozási díja: a) a tanácskozási meghívott orvos részére a díjnak három, egész ötszöröse; b) a kezelő orvos részére a látogatási díj háromszorosa, hogy a tanácskozás a fél kívánságára tartott meg.

Sürgős esetekben, távolabb az orvos lakásától több, mint 2 kilométernyire fekvő helyeken, valamint éjjel, az orvos megfelelő kocsidíjat számít.

Nem állandó és ismeretlen felektől az orvos azonnali a rendelés vagy látogatás után követelheti díjazását.

A gyógykezelés végeztével az orvos 8 napon belül a félnek számlát küldeni tartozik. A betegpénztári orvosoknak a pénztárak tagdíj-jövedelmének legalább 15 százaléka jár, ez idő szerint vagy tagonként 3 korona.

Betegsegélyző- és ugnyezett jótékony sági egyleteknél alkalmazott orvosok évi illetménye: a) az egylet évi jövedelmének 25 százaléka, vagy tagonként 5 korona, ha az egyleti tagokon kívül a családtagokat is kell kezelni; b) az egylet jövedelmének 15 százaléka, vagy tagonként 3 korona, ha csupán csak az egyleti tagok kezelendők.

Szabad orvos-választás rendszerével működő pénztári orvosok illetményei, látogatásonként 1 korona; az egyleti orvosoké 2 korona. Házi rendeléseknél ezen díjak fele jár.

Hunyadmegyei tört. társulat.*)

Szép ünnep napja volt vasárnap Dávn a megye uri közönségének. A megye történelmi és régészeti társulata tartotta huszadik évi rendes közgyűlést, Kuun Géza gróf valóságos belső titkos tanácsos elnökelete alatt. Messze földről érdeklődés nyilvánult az ünnepély iránt, csak a vármegye, melynek a társulat 20 év óta oly sok szolgálatot tett és tesz, viseltetett teljes közönnnyel. A főispán ki mentette magát; az alispán pedig elment vadászatra, különben sem lévén sem alapító, sem évdíjas tagja a társulatnak. A megyét, melynek birtokába jut egykor a társulat gazdag kincses-tára, nem képviselte senki. Még a közgyűlési tómet sem engedték át, hanem a megyéből összegyűlt főrangú hölgyek, urak, küldöttek, a kaszinó füstös termében voltak kénytelenek szorongani. Kuun Géza gr. elnök nyitotta meg a gyűlést gyönyörű beszéddel, melyben a haza szeretetét, mely és sokoldalú ismeret, a társulat alapítói és munkásai iránti jóindulat, meleg elismerés váltakoztak. E beszéd költői nyelvezettel volt megszerkesztve s elejétől végig osztatlan figyelmet és mély benyomást tett. Különösen figyelmet keltett az a része, hogy e 20 éves egylet gyűjtőmánya még mindig hajléktalan. Mű kincsei, melyek iránt külföldi tudósok is érdeklődnek s lerándulnak Hunyadmegyébe, ládába csomagolva, tornáczokon hevernek. Megemlékezett Galacy Imréről, dr. Torma Zsófiáról, felemlítette számos eltűnt jelesét a társulatnak s ezek között megillettödvé szolt Szilágyi Sándorról.

Az elnök megnyitót nagy figyelemmel hallgatta a közönség.

Ezután Súlyom Margit k. a. olvasta fel édes atyjának Súlyom Fekete Ferencz alelnöknek visszaemlékezését Szilágyi Sándorról. A kellemes csengő hangon tartott felolvasás, emelte értékét a szépen megírt visszaemlékezésnek ama verőfényes napokról, miket Szilágyi Hunyadmegyében a társulat tagjai körében töltött.

Ezután Majland Oszkár olvasott igen becses adalékokat Hunyadmegye népköltészetéből, párhuzamba állítva a magyar és román hasonlatokat.

Verecs Endre dr. gondosan megszerkesztett titkári jelentését elismeréssel vették tudomásul. Vas szorgalommal, példás sikerrel teljesített tudományos és egyesületi munkásságáért jegyzőkönyvi köszönet mellett a költségvetés rendjén 100 ft tiszteletdíjat szavaztak meg.

Téglás Gíbor muzeumi igazgató érdekes jelentését általános helyesléssel vették tudomásul.

Súlyom Ferencz indítványára a 80 éves Kóvári Lászlót, ki 60 éves írói multra tekintettel vissza, kinek Erdély története ezelőtt 40 évvel jelent meg, tiszteleti tagnak választják. Dr. Wlassics Gyula tiszteleti tagot választatlag üdvözlők.

Titkár előadja, hogy a meghívott testületek közül a bács bodrogmegyei tört. társulat Kozma László orsz. képviselő által, az Emke és tanár-egyesület kolozsvári köre Kovács János tanár által, az orsz. tört. erekllye muzeum egyletKuszkó István muzeum ör által van képviselve, az Erd. irodalmi társaságot Réthy Lajos, az akadémiát és történelmi társulatot Téglás Gábor tan. főigazgató képviseli, Déva, Vajdahunyad, Szászváros képviselve vannak, képviseltette magát a szabeni százsz hon ismertető társulat, s az Astra román közm. egylet. A bács-bodrogmegyei társulat nevében Kozma László orsz. képviselő mondott szép beszédet. Azután Kovács János tanár számolt be benyomásairól, lelkesedését fejezte ki Déva haladásá felett, élénk színekkel ecsettette a társulat hangyaszigormál, szép, sikereken dus. munkálkodását. A felolvasott üdvözlő iratok között jó hatást tett az orsz. tört. erekllye muzeum alábbi hazafias hangu szép üdvözlölete:

A hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat
Mélyen Tisztelet Elnökségének

Déván.

Nagyméltósága Elnök ur!

A társulat folyó év november 5-én tartandó közgyűlésére vonatkozó barátságos meghívást megkaptuk s a figyelemért muzeumunk igazgatósága nevében hálás köszönetet mondunk.

Tisztelettel bejelentjük, hogy a közgyűlésen Erekllye Muzeum-Egyesületünket Kuszkó István muzeumör által fogjuk képviseltetni.

Megradjuk ezuttal az alkalmat arra, hogy a hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat tisztelt tagjait huszadik évi közgyűlése alkalmából tisztelettel üdvözlöljük.

Társulatuk nemzeti és hazafias missziót teljesít, a mennyiben magyar lakta földünk múltjának és történelmi adalékainak összegyűjtése nemcsak kulturális feladat, hanem egyuttal hazafias és nemzeti is.

Midőn a multak adatait gyűjtjük, egyuttal a jövődönk teszünk szolgálatokat s a bekövetkező független Magyarország hatalmas életfájának lombkoronájához fűzünk minden adalékkal egy-egy levelet. E korona enyhét adó árnyékában unokáink hálával és elismeréssel fognak gondolni arra a fáradságos munkára,

*) Tárgyalmas miatt késett.

Szerk.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttérli cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

mondokáját. Kihallgatása nem volt éppen érdekes. Általán tagad mindent, olyankor pedig ha az aliggyész és a panaszos képviselője sarokba szorítja, következetesen azzal vágja ki magát, hogy:

— Nem voltam ott, nem tudok róla.

Néha azonban mégis enged a merev tagadásból, de csak ennyire:

— Hallottam róla harangozni, de akkor se hittem, most se hiszem.

Tizenegy óráig folyik ez így szakadatlanul, változatlan egyhangúsággal. Tizenegy órára befejezik Szabó kihallgatását és sorra kerül Molnár Gedeon számvevő.

Molnár Gedeon.

Ő is tagad épp oly konokul, mint Szabó. Mikor az elnök falhoz szorítja keresztkérdéseivel, olyankor állhatatosan azt mondja:

— Mese.

Azután engedelmet kér, hadd mondassa el a dolgot ő a maga. Folyékonyan beszél, csakugy, mint Szabó, de rettentő terjedősen. Nyugodtsága azonban, a melylyel vallomását megkezdte, csakhamar cserbenhagyja. Mindinkább nekitűzsedik s végére kiabál már rákacsoló hangon, kipirult arccal.

— Ha a közvélemény, ugymond meghallgatott mindent, a mi ellenünk szolt, hallgassa hát meg akkor a mi vétkezésünket is.

A hallgatóság a hosszú peroráció alatt bóbiskolni kezd már s némelyes derültég akkor fut csak végig sorai között, mikor Molnár így fakadt ki:

— Mese, mondom mese! Az egész vád mese; a mit ránk fognak, mind mese. Nem bántottunk mi senkit nem lett volna hozzá jogunk.

Elnök: Kínzásra sem magának, se másnak nem volt. De ha senkit; se bántottak, miért jajgattak a panaszosok?

Molnár: Hát jajgattak, való igaz, de miért jajgattak? — már azt én nem tudom.

A halk derültég, most hangos kacagássá fokozódott, a miért az elnök csendeségre is intette a közönséget.

Ezen közben a tárgyalás folyik tovább, emésztő lassúsággal, Molnár renkívül óvatossan, vigyázva beszél, nehogy olyat szalasson ki a száján, a mit később megbánhatna. A mi konkrét vádat pedig a szeméhez törül az elnök, mind ezzel a sztereotip kijelentéssel intézi el:

— Nem igaz, nem igaz! Kieszelt rémese az egész.

Molnár után Göbel községi jegyzőt hallgatták ki. Tagadja, hogy az emberkinzásban része volna.

A bizonyítási eljárás valószínűleg három napig tart. Az ítélet így csak szombatra várható. A tárgyalást úgy osztotta be az elnök, hogy délelőtt 9—12-ig és délután 3—6 óráig lesz tárgyalás.

Czipő-gyár Kolozsvárt.

Az Ellenzék 254. számában fenti czimen megjelent cikkre kíváncok néhány szóval válaszolni. Ugyanis az említett gyár létesítésének érdekében egy értekezlet lett összehívva az ipartestület helyiségében, mely a cipézés és csizmadia szakosztály tisztviselői és választmányából állott.

Deáky ügyvéd lévén a gyár létesítésének előadója, kifejté, hogy egy cseh czipő gyáros Ungváron akart letelepedni. Ezt Ungvár városának tudomására is hozta, mely szívesen fogadta a gyáros letelepedését s megígérte neki, hogy lehető kedvezményekben fogja részesíteni. Ingyen helyiséget, községi adómentességet ad stb. stb.

Az állam maga harmincz ezer forint segélyt biztosított a gyárosnak oly formán, hogy 20 év múlva huszezer forintot kamat nélkül visszafizet, a fent maradt 10 ezer ft pedig beolvad a gyárba.

Deáky ügyvéd ezeket, mint mondta, az Ungvár czimű lapból olvasván, levelet intézett a gyároshoz, melyben kérdést intéz hozzá, nem volna-e hajlandó Kolozsvárra jönni. A gyáros igennel felel, sőt erős hajlandóságot is mutatott az itteni letelepedéshez.

Deáky szerint a gyár itteni letelepedése a kisiparosok javára volna, a mennyiben ez nekik munkát biztosítana (de nem megélhetést), szóval minden tekintetben kívánatosnak tartja a gyár itteni felállítását.

Az előadottak után az én álláspontom, a mely nem csak egyéni érdek, hanem szem előtt tartva a jövődönk fontosságát, fejlődésnek indult iparunk továbbra vitelét és a már ugy is tulterhelést, nem tartom szükségesnek és időszerűnek a gyár felállítását.

A jelen voltak, kik nem tartoztak a vagyonos osztályhoz, mert ilyenről ez iparág nálunk beszélni nem lehet, velem egyetértve, nem csak hogy nem tartották szükségesnek a gyár felállítását, de határozottan hangoztatták, hogy a cipézés kisipar ennek felállításában lelné végpusztulását.

Megemlítve azt is, hogy mi cipészek a legkomolyabban foglalkozunk ipartestületünkkel egyetértve egy szövetséget létesítsen, mely a nagyban termelőt volna hivatalos produktumai: szerencsétlen ideának tartjuk Kolozsvárt egy cipőgyár létesítését már ezen körülménnyel fogva is.

Ha tehát akadnak oly egyének, a kika kis iparosok sorsát lehetőleg támogatni akarják, ne egy cipőgyárnak a behozatalában keressék azt. Miért? Mert egy cipőgyárnak a létesítése első sorban is tönkre tesz egy oly fejlődésnek indult cipész ipart, a melyet évtizedek óta tudtak arra a nivóra emelni, a melyen ma áll.

Másodszor minden kisiparost gyári munkás süllyeszt le, rászolgává tesz, s ennek következtében jó, öntudatos munkásaink egy részét megfosztja attól, hogy önálló lehessen. S így elvesztik önálló polgári és egyéni szabadságukat, s a proletáriásmunkának már is nagy csapatját képezik szaporítani.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni magát a fogyasztó közönséget sem, melynek nagy része az olcsó gyári árokon mohón kap s pénzével egy idegen gyárosnak a zsebeit töltve, az itteni cipészek iparosokat a tönk szélre juttatja. S másfelől azt hiszem már is igen sokan győződtek meg Kolozsvárt arról, hogy a különböző gyárakból a kolozsvári üzletekben árult cipőkre is el lehet mondani: *olcsó husnak hig a leve.*

Azt sem szabad számitáson kívül hagyni, hogy az a bizonyos nagy gyáros munkásainak egy részét bizonyára külföldről fogja ide importálni, a mely telve van szocialis és más felforgató eszmékkel, a melyek a magyar munkás osztályt meg fogják méltelyezni s kiszámíthatatlan bajoknak lehet kifizorrasa.

Ne legyünk tehát egyoldaluk, mert egy cseh gyáros érdekét, úgy hiszem nem lehet előtérbe helyezni egy egész város fogyasztó és kiszolgáló közönségével szemben.

Ha már városunkban is gyáripárt akarunk teremteni, a minek velem együtt mindenki csak örvendhet, létesítsenek olyanokat, melyekre igazán szükség van s a melyek a már virágzásnak indult egyes ipar ágakat ne tegyék tönkre.

Az egész gyártéletpolitikai kérdésben főleg azon csodálkozom, hogyha egy cseh gyárost a város és állam annyira kész protegálni, miért nem támogatják ezzel a segélyllyel azokat az iparosokat városunkban, kik arra valóban rászolgáltak és hosszú idő óta adóznak úgy az államnak, mint a városnak.

Ha szövetségzetünk létrejön, ami el nem maradhat, biztosítsuk csak azokat az előnyöket a kolozsvári iparosoknak s megátalják, hogy nem érdemtelenekeket segítenek vele elő.

Végül még csak annyit. Ha netalán valaki kétkedne állításaim igazságában, tudassa s én azonnal hajlandó vagyok az összes szaktársakat és munkásokat összehívni, hadd nyilatkozzanak ők is, hogy amit mondtam, nemcsak az én, hanem az összes szaktársaim véleménye is.

Lengyel Károly,
cipész.

„Eszmény“.

Szép a tudomány, mely minden titkot felderít s minden akadályt legyőz.

Főnséges a tudásnak hódító hatalma.

Mennyire imponál előttem a nagy francia tudós Leverrier, ki 1846-ban augusztus 31-ikén mint „bizonyos“ merle jelenteni a francia tud. akadémiának, hogy mely nap, mely órában, mely részen az égnék lesz látható az álta' felfedezett — akkor még ismeretlen — „Neptun“-bolygó.

A tudomány, s művészet az, mi az örök igazsághól ered! Örökké világító fényt derít föl, melynek világánál fölszakai az előítéletek butító köde.

Mindenben van szép, csak keresnünk kell. S mi segít mindent fölaltalunk? A tudomány és művészet.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. November 8.

Nina.

— Angol regény. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

XVI.

(Folytatás.)

(37)

Lady Talbot a Nina vállára hajtotta a fejét, midőn férje egy vastag kabátot gyorsan magára öltve, a viharban kiment a tengerpartra.

Valóban, az rettenetes éjszaka volt, borzalmas a sötét tenger susorgásával, sziszegésével és ordításával, a mint a vihar szele által oly dübölle lett felkorbácsolva, melyben a hajó bármily erős szerkezetű és bármily tapasztalt és edzett személyzettel bírt, bajosan tudott megélni.

A haragos hullámok nagy és hatalmas vízfalakban és oszlopokban magasra emelkedtek és aztán menydörgésszerű robajjal visszaesve törtek meg.

Az éj sötét volt, mert ámbár a hold koronként küzdött megjelenni, az alatt járó nagy haragos fellegek erősebbek voltak és visszavetették a sötétségbe. A szél dühösen fújt a vizek felett és közbe közbe a cikázó villám fénye világította meg a borzadalmasan fontoságos jelenetet és az aggályos nézőknek megmutatta a part közelében hánkyodó hajót, a mint az óriási hullámok hátán most fel-emelkedett, aztán az összesapodó vizek tekonyében a mélységbe esett, míg közbe közbe a vészjelző ágyú ünnepélyes hangját hallották.

Mire sir Harry a tenger partra érkezett, az tele volt aggódó emberekkel; part-örök, iparosok és halászok mind együvé gyűltek, izgatottan, tehetetlenül, a segítségre készen, ha tehették, de attól félve, hogy teljes lehetetlenség volt segítséget nyújtani. Charltonnak nem volt mentő csónakja és ilyen tengerben másféle csónak nem tudott volna megélni. A pusztulásra ítélt hajón néhány szerencsétlen vízre bocsátott egy csónakot, de öt perc elég volt arra, hogy azt a sustorgó vizek drága tartalmukkal együtt elnyeljék. Nehány perc múlva a hajó egy sziklára ütődött és mint egy tehetetlen fekete tömeg feküdt ottan, míg a még életben levő emberek az árbocokhoz fogaova kétségbeesésükben hangosan kiáltottak az Éghez.

— Valamit kell tenni! — mondá egy férfias hang, melyet a vihar és az ott levő emberek hangja felett meg lehetett hallani és sir Harry megrettent, a mint a beszélőben Stafford Douglasi ösmerte fel.

Ily közel a földhöz nem engedhetjük meg, hogy azok a szemünk láttára elpusztuljanak! Jóságos Égek, az borzasztó volna! — Ezredes ur — válaszolá a lord Delamere jachtjának a kapitánya — ily tengerben egy csónak sem tudna megélni. — És örültséggel volna azt megkísérteni.

— És azt mégis meg kell próbálni. Férfiak, husz aranyat kap mindenki, a ki velem jön!

— Uram, mi többre becsüljük annál az életünket, — válaszolá egy közelében álló ember. Közülünk senki sem jönne onnét élve vissza.

— Ugy hát adjanak egy csónakot! — kiáltá Douglas. Nem tudok itt állani és nézni, hogy előttem pusztuljanak el anélkül, hogy őket megmenteni ne próbáljam. A fedélzetén alig vannak hatan — egy odamenetel elégséges lesz.

Kérésnek, biztatások fenyegetések, vitatkozások nem használtak semmit; Douglas

Tűzzük ki tehát a haladás fehér zászlóját, hogy sorakozzanak köréje, kik a művészet, költészet szívet nemestítő eszméjéért lelkesedni tudnak! Ezzel nem azt mondom, hogy legyünk mind tudósokká, művészekké, költőkké — hisz ez ugy sem lehetséges. Nem lehet mindenki egy Camille Flammarion, egy Munkácsy vagy Petőfi. De legyünk legalább közharcosok a haladás tornán! Hisz 1848-ban is minden közkatona, ki a hazaért esett el, egy-egy hős volt — bár neve ismeretlen.

Szóval: sorakozzanak a dilettánsok.

Vannak azonban, kik ezen czimben: „dilettáns“, ambíciójuknak nem elég kielégítését találják. Más, realisabb utra térítik nyugvó munkarejüket, hol gyorsabb és több eredményt remélnék!

Azonban a szó: „dilettáns“ nagyon relativ értelem, mert ismerek sok, magát nagy művészek képzelő embert, ki nagy technikája bírásával azonban csakis — gép! Ismerek azonban privát mikódókat, kik kevesebb gyakorlatlalt művészebb eszméket tudtak megvalósítani.

A művészet az „eszmény“, melyhez ha csoportosulnak a nemesen érző lelkek, az idealizmus fog győzni. Az idealizmus az, mely a világot a valódi boldogságra vezeti. Mert a pénz még nem boldogság. A pénz csak eszköz az anyagi gondok megszüntetésére.

De — fájdalom — ez eszköz épen a legtehetségesebb embereknek hiányzik. A nyomor, inség miatt hány igazi nagy talentum elbukik. Miért? Azért, mert nem ismerik öket, mert nem honorálják érdemük szerint.

A magyar művészeknek nincs tere, hol nemes munkával a művészetben ideálisan küzdhesse. A művészek nálunk mesteremberré kell válni s tehetségét haszontalan munkássággal szétforgácsolni. Ezen kell segítenünk.

Egyesüljünk tehát, mutassuk meg, hogy nem egyedül a külföldi „szép“ imponál nekünk. Pártoljuk a hazai művészeket, hogy az élet gondjaitól menten alkotassanak. Nálunk is vannak tehetségek, tudnak teremteni, csak akarnunk kell.

Szűntessük meg az idegenimádást, az idegenek majmolását. Mert furcsa állapot az, hogy minden lagyszerű a mi külföldi és semmit sem ér a mi hazai. Nálunk előadnak majdnem minden darabot, melyet francziából fordítanak, mert Párisban előadták. Ez előlélet.

Én előttem Páris nem imponál a művészet terén. Utóbbi időben, majdnem minden szép, mi Párisban megjelent, nagybórára külföldről gyűjtetett össze. Tehették, mert van pénzük. Gyűjtjük tehát össze mi is garasainkat s honoráljuk művészeinket, költőinket ugy, hogy ne legyenek kénytelenek „Páris“ hírnevét emelni. Mutassuk meg, hogy szerény Kolozsvárunk becsüli és pártolja a művészetet.

Peielle Róbert.

Erd. ev. ref. egyház közgyűlése.

Kolozsvár, nov. 7.

Délutáni gyűlés.

Délután folytatta a közgyűlés a tárgysorozat elintézését, s a gyűlés nagyobb vita nélkül befejezést is nyert.

A magyar nagyszombori birtokok felülvizsgált számadásait Sárkány Ferenc terjesztette elő. A közgyűlésen a számadásokra sem pro sem kontra nem történt felszólalás.

Ezután kiküldték a szeretetház ügyében működő bizottságot Bartók György püspök elnök, Kenessey Béla, Pokoli József, Nagy Károly, Gidófalvi István, Sándor József, Hory Béla, Geréb Márton, Török István, Sárkány Lajos, Csernátöni Gyula, Vásárhelyi Boldizsár, ifj. br. Zeyk József. E 12 tagu bizottság jogosítva van nem egyházkerületi tagokból is magát kiegészíteni.

Elfogadták az igazgató-tanács előterjesztését a theologiai fakultás tanári karának nyugdíj ügyére nézve.

A kolozskalotai egyházmegye kérését, mely a nyug. lelkesek özvegy árva gyámintézeti tagsági jogát kéri elismerni, a tanácsai javaslat szerint intézték el.

Ezután elfogadták az igazgató tanács előterjesztését az egyházi adózási viszonyo-

kat feltüntető kimutatások alapján teendő segélyezési javaslatra nézve.

A költségvetést Barabás József felszólalása után szintén elfogadták.

A szavazat szedése kiküldött bizottság jelenti, hogy megválasztották a kézdi egyházmegyei gondnoki állásra Vajna István, a görényi egyházmegye főgondnoki állására Rosnayi Ferenc, a marosi egyházmegye algononoki állására Péterfy Dénes, a nagysajói egyházmegye főgondnoki állására Fejervári Jenő választattak meg. Elnök a megválasztott gondnokok névsorát kihirdeti.

Ezzel a gyűlés véget ért s elnök kihirdette, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése szerdán d. e. 10 órakor tartandó gyűlésen lesz.

Ma d. e. gyűlés.

Bánffy Dezső báró főgondnok elnöklete alatt, ma d. e., a jegyzőkönyv hitelesítésére össze gyűlt a tagokna egy része a theologia hűvös dísztermében.

A jegyzőkönyveket dr. Kenessey Béla theologiai igazgató, egyházkerületi közfőjegyző olvassa fel.

A jegyzőkönyvek ellen észrevétel nem tétetvén, elnök azokat hitelesíti. Egyttal megköszöni az egyház kerületi tagoknak a részvételt.

Bartók György püspök köszönetét és halálját fejezi ki a gyűlés nevében Bánffy Dezső báró előtt azért, hogy az egyház ügyeit oly buzgón, önzetlenül szolgálja, a a gyűlést pedig bölcsességgel és tapintattal vezeti s e miatt a fennfokozott kérdések gyorsan és sikeresen oldatnak meg. Kéri, hogy a kegyelem istene adja áldását azért az elnökre; köszönetet mond a többi főgondnokok és a tagoknak is munkájukért, a mely munkára istennek áldását kéri.

Egyleti élet.

Az „Udvarhelymegyei Tanítóegylet“ XXV-ik rendes közgyűlését f. 1899. évi nov. hó 23-ik és 24-ik napjain fogja megtartani Sz. Udvarhelyen a vármegyei háza nytermében, mely alkalommal megünnepeli 25 éves fennállását is.

IRODALOM.

Művészvilág. Megjelent a Művészvilág legújabb száma ugyanolyan fényes kiállításban s ugyanolyan magas színvonalon álló szellemi tartalommal, mint az eddigi számok. Hetenként változó gyönyörű czimlapja mindig valamelyik kiváló festőnek a műve, egyúgy mind belső sokszínű illusztrációi is mind művészi munkák. Az e heti tartalmas vezércikket Ballangó a művészek háboruskodásáról írta; Bárony Istvánnak irodalmunk eme kiváló alakjának pompás vadász-novellája, — Kálnay Lászlónak kedves elbeszélést és Virter Ferencnek az amerikai magyarok életéből vett érdekfeszítő cikke mind-mind nagy gyönyörűséget fognak szerezni az olvasóközönségnek. D'Artagnan (gróf Vay Sándor) az elmúlt évtizedekben művészjárásokról írt érdekes cikkeit. A versek között e héten Heine hatalmas költeménye, a sphinx jelent meg sikerült fordításban. A Művészvilág kimerítő tudósítást és alapos kritikát közöl az elmúlt hét színházi eseményeiről; Mozaik rovatában pedig a társadalmi és művészi élethől ragad ki egy-egy érdekes aktualitást. A Művészvilág e heti száma 14 oldalra terjed; ára példányonként husz krajczár. Előfizetési díja egy évre 8 frt, félévre 4 forint, negyedévre 2 forint.

SZINHÁZ.

Családi örömk. Hennequin tegnap bemutatott darabja sokszor lecsépeelt témával foglalkozik: a házastros anyóssal. Lehetsé ez is a czime: *Anyós-puhítás*. Csak hogy ak-

nem tudott sem csónakot, sem embereket kapni. Az emberek bölesebbek voltak nálánál; azok tudták, hogy életüket eredménytelenül prédálnák el. Lord Delamere és Sir Harry látták, hogy mily sötét és szigorú lett a Douglas arca, amint az emberektől elfordult.

— Hoztak köteleket magukkal? — kérdé tőlük röviden.

Volt egy csomó vastag és erős kötél velük, Douglas megfogta annak az egyik végét a kezébe, hogy az erősségét megpróbálja, midőn Sir Harry megragadta a karját.

— Stafford, meg örültél? — kiáltá. A hajóhoz akarsz uszni? Az képtelenség. Az Ég szerelmére kérlek, gondolkozz, mielőtt a halálba rohannál!

— Az ember csak egyszer halhat meg — válaszolá Douglas. Én jó uszó vagyok és a vihar egy kissé csendesült.

— Ez örültség! — mondá Sir Harry. Gondolj a feleségedre!

Keserű mosoly futott végig a Douglas ajkain, de szóbeli választ nem adott, mert a vastag kötélnek a dereka körül való megerősítésével foglalkozott, süket volt minden ellenvetésre, nem vette számba a feléje nyújtott kezeket, melyek a biztos haláltól vissza kívánták tartani. Ő tudta, hogy jó uszó volt és nem félt — nem félt, mert oly kevés volt, a mi az élethez kösse és azt számára becsessé tegye.

— Stafford, az Égre kérlek, ne próbáld meg. Hasztalanul dobod el magadot az életered! — kérlelé Sir Harry.

De Douglas feléje fordult és kezét nyújtott.

— Talbot, te jó pajtás vagy, — mondá mosolygva. Ha eldobom az életemet, ugy s ncsom annak nagy becsé senki előtt; csak arra kérlek, — egy pillanatig habozott —

kor a czim nem volna helyes. A darabban egy feleség megpuhításáról is van szó, a ki erősen ráütött anyós mamájára. Ennek két érdemes asszonyságnak, az anyósnak és az anyós jelöltnek megpuhítására határozza el magát az após és a vő, kik a nőuralmat nem tudják tűrni. A darabban egyéb semmi sincs. Kopott téma biz ez. Pár mulatságos jelenete mégis van s ez nem is csoda. A francziáknak mindig van egy pár jó ötletük, a melylyel az elcsépeelt dolgokat is fel tudják frissíteni. Így a második felvonásban a két ellenséges tábor harci összetűzése és a második felvonásbeli macskazene, melyet az após és vő rendez a megpuhítandó anyós és feleség bosszantására. A darabot, melyet különben nagyon szellemesnek nem mondhatunk, elég jól játszotta a társulat. *Vendrei* pompás humorral játszta az apóst, s az anyós szerepében *Laczkó* Arankának volt szép sikere. Jól játszott egy enervánl egglengéit *Nyárai*. De Terillac báró *Leövey* Leó játszta, Adrian de Terillacot pedig *Janovics*; de sem egyiknek, sem másiknak egyénisége nem passol a szerepéhez. *Horváth* Paula egy kottotot játszott sikerülten. A fiatal feleséget *Vásárhelyi* Vilma, Theodule kis szerepét *Hellai* Nándor játszta.

Műsorváltozás. Múltán *Ivánfi* Jenő közhajtó akadályok miatt csak vasárnap reggel érkezhettek meg, a műsor következőleg változik: pénteken a *Családi örömk.*, szombaton *Boszorkányvár*, vasárnap *Katona* József emlékeztetere *Bánk-bán*, hétfőn *Othello*, a két utóbbi *Ivánfi* vendégfőléptével.

A világ vége.

A világ végétől való félelem, melyet most ismét fölkeltett a hiszékeny lelkekben a valparisoi üstökös, nagyon régi keletű. Már a kereszténység 999-ik évében is van rá példa, amikor az a hit terjedt el Európában, hogy az 1000-ik évben megszűnik a világ. A három nullából rémes jóslatokat olvastak ki a babonás emberek s régi történetírók följegyzése szerint Európa lakosságának nagy része annyira hitt eekben a jóslatokban, hogy a legnagyobb lemondással várta a rettenetes napot, melyen megszűnik a világ. A rendes munkásságukat abbanhagyták az emberek s az év hátralévő részét vigasságban, lenyélással töltötték. A szántóföldek kapálatlanok maradtak, mindenki azt fogyasztotta, amit az előző években megtakarított. Hiszen ugyis itt a termés. E babonás emberek természetesen nagy zavarba jutottak, amikor elkövetkezett az ezredik esztendő és a világ még sem pusztult el. Sokan váltak kolodussá, akik azelőtt gazdagok voltak, de a világtól való bucsuzásukban elpazarolták mindeniket.

Oroszország néhány területében hasonló eset történt 1857-ben, sőt a mult év tavaszán is. A babonás muzsikovak abbeli hitükben, hogy közeleg a világ vége, abbanhagyták a szántóföldek művelését s reggeltől estig imádkozással töltötték az időt. Az orosz kormány mind a két esetben kancsukával hozta észre a babonás muzsikovakat. A kozákok is csak nagynehezen tudták rákényszeríteni elvakuik népet, hogy ismét hozzáfogjon a földek felszántásához.

Falb Rudolf néhány évvel ezelőtt felolvasást tartott a „világ keletkezéséről és végéről.“ Megemlítette azt is, hogy 1899. nov. 13-án a föld pályája át fogja szelni az 1. üstökös pályáját. Ezt sokan ugy magyarázták, hogy a föld össze fog ütközni az üstökössel s mivel mindig akadnak hiszékeny babonás emberek, gyorsan elterjedt az egész világon az a hit, hogy ez évi nov. 13-án elkövetkezik az itéletnapja, a világ vége.

mond meg a feleségednek, hogy a nekem adott igéretére bölesebbek és — és — és legyen jó mindig hozzá —

Hirtelen elhallgatott, lerázva magáról a Sir Harry visszatartó kezét és a tengerbe ugrott s bátran uszott a hajóroncs felé.

Rettenetes pillanat volt. A parton állók elfojtott lélekzettel és kinyitelt szemekkel nézték a hősi tettet; ekkor egy kiáltás — egy visszatartathatlan kiáltás tört ki az ajkukról. Tudták, hogy az életet kockáztatták, tudták, hogy egygyel szemben ezer esély volt ellene és a könnyörtelen hullámokkal való küzdelmét dobogó szívvel nézték.

— Ez valószínű örültség! — mondá Sir Harry, elfojtott zokogással, amint kezét a szeme felett végig húzta és a következő pillanatban ismét a tenger felé fordult.

Iszonyu félelem fogta el a nézőket, a mint feszült tekintettel a rettenhetetlen uszó alakját kísérték, amint az a hullámok hátán, mely ötlet mindegyre visszavetette megjelent, míg ő a vakító sós vizeken keresztül utat tört magának, annál bátrabban, annál rettenthetetlenebbül, a mint a veszély növekedett.

A hold kibukkant a fellegek közül, a szelek lecsendesültek egy kissé és Douglas a hold gyenge világánál küzdött előre, míg végre lába a hajó roncs csuszós fedélzetére lépett, még elég korán, ha az égyügy akarta, hogy azt a néhány életben maradt embert megmentse.

Ekkor sietve — mert nem volt elvesztegetni való idő — csak az ég tudta volna megmondani, hogy a hajó hány percig képes a korbólálló hullámoknak ellentállani, — a derekáról levette a kötelet és erősen az árboc lábához kötötte, érezve, hogy annak a másik vége még mindig biztosan volt a parton álló emberek kezében. Ekkor a fedélzetén levő tengerészek, új étellel és re-

A föld, mint csillagászok kiszámították, minden 33-ik évben áthalad az említett üstökös pályáján és pedig a mi időszámításunk szerint 901 óta. Sűrű csillaghullás jelzi ezt az időpontot.

Emlegetik most a Biela-féle üstökös is, mert buenos-ayresi távirat szerint ezt látták felülni Valpariso felett. A földnek tehát e szerint ezzel az üstökösrel kellene összeütköznie. Nagy tévedés van ebben. Mert a csillagászok már régen leszámoltak a Bielával, melyről azt írja Falb Rudolf ez évi kalendáriumában, hogy már 1846-ban hulló csillagrajja oszlott szét, melyen több ízben áthaladt a föld, a nélkül, hogy a legkisebb veszedelem érte volna. Sőt 1872-ben épen legveszedelmesebb részén, a fején törtétt el.

A Biela-üstökös 1852 óta csak a csillagászati számításokban szerepel, az égen nem tudták többé felfedezni. Pogson asztromoncus ugyan azt állítja, hogy ő 1872-ben kevéssel a nagy csillaghullás előtt, ismét ráakadt Madrasban. De a csillagászok kételkedve fogadták ezt az állítást s nem hiszik, hogy többé megjelenjen a félelmes Biela-üstökös.

Mindenesetre érdekes volna csillagászati szempontból, ha csakugyan a Biela-üstökös jelent volna meg Valparaiso felett s nov. 13-án ismét találkozhatnának az asztromoncusok az égnék ez eltűnt bujdosójával. A nov. 13-iki tűnemények kétségtelenül megmutatják majd, hogy melyik égitest rémitette meg olyan nagyon a valparisoiakat.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 8.

— **Az Emke igazgató választmánya** folyó hó 12-én (vasárnap) d. u. 3 órakor a városházán havi rendes ülését tartja. Ez ülésre a választott és alapító választmányi tagokat tisztelettel meghívjuk. Kolozsvárt, 1899. november hó 8-án. Gróf Beldi Ákos elnök, Sándor József t. alnők-főtáitk.

— **Az új erdő igazgatója.** A kolozsvári m. kir. erdő igazgatóság vezetésével — mint már jeleltük — a földművelésügyi miniszter *Marosi* József urat, m. kir. erdő tanácsost, a százszebesi kir. erdőhivatal főnökét bizta meg. Az új hivatal főnök tegnap előtt vette át a hivatal vezetését, annak ideiglenes vezetője: *Mjázovszki* K. erdő mestertől. Az új hivatalfő bemutatkozását a tisztikar tagjai sok rokonszenvenvel fogadták s kétségkívül ő maga is rejta lesz, hogy a kollegiális viszonyt kifejlessze.

— **Reformok egy nyaraló telepen.** A Házsongárd néven ismeretes, hogy kétségkívül egyike Kolozsvár legegészségesebb és legkellemesebb nyári tartózkodási helyeinek. Utóbbi időben nagy lendületet vett ott az építkezés s ma már sűrűn emelkednek a nyaralók és más laképületek ugy, hogy ma-holnap egyike lesz a legnépesebb és legelőkeltebb nyaraló helyeknek. — Hogy ennek a czélnek elérésében megsegíttessenek az ottani hegybirtokosok, a városi tanács már régebben tervet dolgoztatott ki a meglévő szekér és gyalogutaknak megfelelő és a beállott szükség által kívánt kihasználása, s általában új utak nyitása iránt. A hegybirtokosság a napokban tartott gyűlésén vette tárgyalás alá az érintett utnyitási és utrendezési tervezetet, s pár re-nitenskedő hegybirtokos ellenzéke daczára (mely egyedül féltett magánérdekeiből történt) a tulajomó nagy többség örömmel fogadta el a tervet és nyilatkozott hajlandónak az utrendezéshez esetleg szükséges magántelek

ménnyel a szívükben, a veszélyes utra kényszerít és gyenge híd, mely egyedül reményük volt a menekülésre.

Egy pillanatig, daczára, hogy bátor emberek voltak, veszélyhez és viharhoz szokva és a tengerrel még a mostani alakjában is jól ösmerve, egy pillanatig haboztak, a veszély oly nagyknak látszott, de az élethez való ragaszkodás erős és tudták, hogy biztos halál várt rájuk, ha kételkednek.

Tehát együgyűsáutan utra keltek, míg Douglas fáradtan az árbocozhoz támaszkodva állott, biztatva őket és utasítást adva, míg egy ifjú kivéve mind elmentek.

Az, a ki hátra maradt, egy szelid arcú, kék szemű és nagyon is érzékeny száju és gyenge testalkatú husz éves ifjú volt.

— Nem merek a többiek után menni, — mondá remegve, válaszul a Stafford sürgető kérésére és parancsára.

Nem merek! Sir, hasztalan próbálnám meg, nincs erőm hozzá. A hullámok elsőpör-nének. Sir, mentse meg magát és hagyjon itt engemet.

— És ekkor egy pillanatra eltakarva az arcát, Douglas a szavakat hallotta, — „Ninám, szegény kis Ninám!“

— A halálra szánt szegény fiúnak egy Nina nevű szeretője volt, kinek ragyogó szemét elfogják homályosítani a könnyek, ha kedvese nem tér vissza hozzá, a ki keserű könnyeket fog sírni a szöghaju ifjúért, kinek élete oly drága volt előtte!

Stafford nem habozott; talán a drága név, mely oly ösmerős volt előtte feleszette gyengülteni kezdő energiáját. Az ifjú vállát könnyedén érinté.

— Mi együtt fogunk menni, — mondá. Jöjjön, néhány percznyi bátorság és mind

részek átengedésére. Ily módon most már reményünk lehet a házsongárdi birtokosság-nak s a nyaralás végett oda települni számdéző közönségnek, hogy e kies fekvésű nyaraló hely a fejlődés hatalmas eszközét kapja meg az utrendezési terv végrehajtásában.

— **46767 frt 15 kr hol van?** Az erd. ev. ref. egyház magyar nagyszombori gazdaságának számadásában 4¹/₄ évi kezelés alatt a veszteség 46767 frt 15 kr volt. E veszteség oka indokolva nincs. Pedig azért valaki felelős kell hogy legyen. A számadásoknak egy része elégett. E miatt fogyatékos. Tiszta képet nem mutat. Ilyen állapotban mutatta be azokat Sárkány Lajos előadó. A meglepődött közgyűlés sem ellene, sem mellette nem szólt s így a számadások hallgatóság átesusztak. Pedig szükséges volna foglalkozni vele s megállapítani, hogy ez a 46767 frt 15 kr. hiány miből eredt, kinek könyelműségéből és ki felelős érte, ki tartozik kártérítéssel. Ezzel az összeggel a szeretház még fenn levő tartozásait ki lehetne egyenlíteni. A birtok kezelése feletti ellenőrzés, mint tudjuk, az igazgató tanácsra volt hízva s e tisztet a tanács tisztviselői teljesítették. Négy és fél éven keresztül, a mai napig, számadást a közgyűlés elé nem terjesztettek.

— **A kolozsvári atletikai Club első meghívója.** Még nem is volt alkalma szervezkedni a kolozsvári atletikai Clubnak az újabb akcióra, a mennyiben a sport bizottsági elnökét Wesselényi Miklós bárót, a multikori előértekezlet óta nem volt szerencséje Kolozsvárt üdvözölhetni, a Club már meghívót is kapott, Déván egy sport ünnepély rendezésére. Tóth Ferencz dévai torna tanár, ki ottan atletikai klubot is vezet s ki Déván a tornáztatást mintaszerűen vezeti, személyesen hívta meg az alakuló társaságot Déván egy sport ünnep rendezésére. A club megalakítására az előkészületek folytak s a tél folyamán az esti gyakorlatok is megkezdettek.

— **A kolozsvári dalkör estélye** Szombaton este, változatos műsorral, érdekes dalestélyt fog tartani a kolozsvári Dalkör. Midőn erre a közönség figyelmét felhívjuk, kötelességünk megvilágítani azt a helyzetet, mely a dalkör és a közönség között van.

A kolozsvári dalkör három évizedt óta, egyházi, hazafiai, jótékonycélú testületek első hívó szavára megjelenik, közreműködésével az áhitatot vagy az ünnepélyek fényét emeli, az anyagi sikert biztosítja. Ezt néha megköszönik a dalkörnek s megdicsérik érte, néha még ezt is elfeledik. Pedig nekünk tudomásunk van róla, hogy igen sokszor, egy-egy fellépése a dalkörnek, a tagok elő készülteli fáradságán kívül tetemes anyagi áldozatába is kerül. Arról is van tudomásunk, hogy igen sokszor, jelesebb tagjai, hogy bazár, vagy más rendezőség felkérésének megfélemlésén, családjától megvonja a minden napi egy részét, hogy kottát szerezzon, hogy kiképezze magát s hogy a szerepléshez való megjelenésre a szükségességeket beszerzeze. A mi hálás közönségünk elfogadja a szegény egylettől s a még szegényebb tagoktól az áldozatot. De mikor alkalma volna viszonzószolgálatot teljesíteni, akkor ősi szokás szerint elfeledkezik a háláról, negligálja a dalkör törekvéseit, nem járul hozzá belépő díjakkal, nem támogatja erkölcsi elismerésével. A kolozsvári dalkör, mint említettük, tartalmas és művészi színvonalon álló műsorral estélyt fog rendezni. Ezen az estélyen megjelennek, akadályoztatás esetén belépő jegyeiket kiváltják azok, a kiknek szívében, lelkeben él az a tudat, hogy hála az emberi erények legszebb virága.

— **Kolozsvári közbiztonság.** A f. hó 6-ára következő éjjel egy egyetemi hallgató egyik ismerőst hazakisérve, hazafelé tartván, őt a Trecsintéren, közel a közös kaszárnyához, két legény megtámadta. Az egyik utonálló öklével fejbeütötte a magános embert, a ki ez ellen védekezni akarván magát, felére fordult, de akkor másik öklőcsapás érte arcát, s a másik jó madár fej-szét rántott elő, s azzal oldalba ütötte, mire a megtámadott jónak látta futással megmennteni az életét és segítség után kiáltani. Futása közben lovas rendőrökkel talalkozott, kiknek angolos phlegmáját a segélykiáltások nem zavarták, nyugodtan tovább poroszkáltak volna, ha a megtámadott őket az utonálló elfogatására fel nem szólítja. Miután ezeket megkerítették, az egyik siheder a rendőrök egyikében azonnal kedves „bácsi”-ját üdvözölte. Midőn a bántalmazott a sok czívdást megeléglélvén, a rendőröket sietésre nógatta, azok egyike gorombán felelt, hogy ha nincs ideje: minek hitta őket oda? Szerencsére azonban az egyik rendőr (nem a „bácsi”) a rejtgetett fej-szét az utonálló kabátjából előhúzáván, meglevén a „corpus delicti”, a két jó barátot tiltakozásuk ellenére is bekísérték. A kapitányságon történt előzmények után, elválik majd, kap-e elégtételt a bántalmazott?

— **Tűz.** Kolozsvárt ma hajnali 5 óra-kor Győrfaí utczában Spilman ceztekészti istállója meggyuladt. A tüzoltók kivonultak s Polez Rezső parancsnok vezetése alatt lokalizálták a tüzet.

— **Kiváló zeneköltő halála.** Egy nagy magyar zeneköltő halt meg a napokban. Ki az? Bizonyára mindenki csodálkozva kérli. Ha megmondjuk, akkor sem tudja senki. A nevét sohasem lehetett olvasni lapokban. Kilenczven zeneszerzeményét szalokban játszották, bálokon táncolták, hangversenyeken előadták, két nagy miséjén imádkozták az emberek és senki sem tudta, ki az a költő, a ki ily dallamosan, ily nemesen, ily gazdagon írja verseit hangjegyekben. Van a névtelenségnek is varázsa. A főlemile elbúvik a bokrban, hogy ne lássák, csak énekét hallják. Nagy zenesz volt, de fület sértette a taps, tehát tapost sohasem kapott. A Rókus-korházban orvos volt és senki sem tudta róla hogy ő az a nagy zeneszerző. (A híres Dunári keringőt is ő írta.) Most meghalt és nemcsak a hazának, hanem a világszeneirodalomnak hagyta hátra kincseit, magyar ábrándjait, egy hegedűre szóló százhatvanöt hegedűátíratát, két hegedűre letett százöt koncertátíratát, remek dalokat, több klasszikus hegedűművet, melyek várják a kiadót. Ivánfi Ivanovics Iván néven jelentek meg szerzeményei. Csak is zeneszörökben tudták, hogy ki rejlik az álnevek mögött. *Greizinger Iván* volt. Így hívták. Meghalt hektikában okt. 4-én Székesfehérvárt szülővárosában. Vessük nevét emlékeztünkbe most, ha életében nem tehetjük.

— **A gyulafehérvári főgimnázium felszentelésiünnepé.** Az ünnepet pénteken, 3-án este bevezette az az igazán impozáns lampionos menet, amelyet a főgimnázium ifjusága rendezett Majláth Gusztáv Károly tiszteletére, aki másnap novenapiját volt ünneplendő. A katonazenekar játéka s az ifjuság éneke után egyik tanuló üdvözölte a püspököt, mire Majláth püspök válaszolt, buzdítván az ifuságot a vallásosságra. Másnap délelőtt kilencz óra-kor ünnepélyes „Te Deum” volt a székesegyházban. Délben a püspök fényes. ebédet adott. A helyőrség nevében Perl Mór tábornok fejezte ki szerencsekívánatait. A főgimnázium felszentelésének aktuasa vasárnap, nov. 5-én délelőtt 9 óra-kor ünnepélyes Veni- Sancte-val vette kezdetét, Veni Sancte után az ifjuság, a tanári kar, a kongresszus tagjai s a papság körmenetben a Mindszentek litániájának éneklése közben a főgimnázium új palotaszertü díszes épülete elé vonult, ahol Pál István apát kanonok, a Státus előadója rövid beszédben kérte a főpásztort, szentelné fel az egyház szertartása szerint a keresztény-katholikus magyar nevelésnek és oktatásnak ezt az új otthonát. A szertartás befejeztével a menet Mária-énekeket zengve visszatér a székesegyházba, ahol a püspök ünnepi misét mondott, amely alatt a főgimnázium ifjusága ritka precizitással egyházi énekeket adott elő.

Szent-mise után Fejér Gerő dr. hittanár remek szentbeszédben méltatta az ünnepet. Félitzenkettőre járt már az idő, mikor az ifjuságnak Szent Imre-ünnepélye a főgimnázium tornatermében kezdetét vette. A díszes férfi- és hölgyközönség a termet és a karzatot a zsufolásig megtöltötte. Riadó éljenzés között jelent meg Majláth Gusztáv gróf püspök a kultuszminiszter képviselőjének: Zeyk Dániel főispánnak, a káptalanak s a város és megye előkelőségeinek kíséretében. A kitünően sikerült ünnepély programjából különösen kiemeljük az ifjuság ének- és zene-számaait. Ávéd Jakó igazgató az intézet történetét adta elő lendületes beszédben s ezt megelőzőleg Majláth püspök köszönetet mondott Zeyk főispánnak, mint a kultuszminiszter képviselőjének s a díszes közönségnek a megjelenésért. A szép ünnepélyt délután két óra-kor a Hungária-szálló nagytornében fényes bankett fejezte be, a melyen mintegy százán vettek részt.

— **Műlábra.** Szász György iparos részére beszerzendő műlábra Betty M. Ká-lyánból 5 frtot küldött be: A mai napig már 66 korona folyt be.

— **Egy jockey halála.** A budapesti turfközönség körében őszinte részvétet fog kelteni, hogy egyik kedvenc jockeyje Georges Rumbold Bécsben meghalt. Ugyanis Rumbold lebukott br. Born Eluuzi nevű lováról és súlyos agyrázkodást szenvedett. Később kitudt, hogy a szerencsétlen jockeynek össze-tört a koponyacsontja is és belehalt sérülé-sébe. Az idei verseny-szezonnak tehát ő már a második áldozata. Az első gróf Bawarovszki volt, a kit Coquette nevű lova tiport agyon Alagon. A szerencsétlenség részleteiről a következőket jelentik:

Rumbold a nap főfutamában, a novem-beri handicap-ban báró Born Eluuzi-ját ülte. Lova kitünően ugrott el a starttól és a czél-tól hatszáz méternyire második helyen volt. Egyszerre rémület fogta el a közönséget, mert észrevette, hogy a Rumbold lova mag-bottól és a jockey magas ívbén repült a pályára. Az utána rohanó lovak végiggázol-tak a szerencsétlen emberen. Rögön orvo-sért és kocsiért küldtek. Rumboldot az in-spekeziós szobába vitték, onnan pedig a men-tők a kórházba szállították. Rumbold nem tért magához többé és délután öt óra-kor meghalt. Halála idején felesége volt mellette. Tragikus Rumbold esetében az is, hogy ép-pen az utolsó versenynapon érte a szeren-csétlenség és hogy már tegnap Angliába akart utazni, hogy három gyermekét meglátogassa. Minden előkészületet megtett a hosszú utra, sőt már a jegyet is megváltotta, de el-na-polta az utazást, hogy még lovagolhasson.

— **Avató ünnepség.** A hódmező-vásárhelyi állami övönöképző-intézet, mely az 1891. t. a. egyetlen teljes és első megtes-titése 1892. decz. hó 4-én nyitott meg a lehető legszerényebb viszonyok közt. Most, hogy a magas közoktatásügyi kormány ki-

váló kegyéből nemcsak kül, hanem belter-jedelemre nézve is, a tanterv kibővítése ál-tal, teljes betetőzést nyert: a város és inté-zet hálájának is örömeinek jeléül folyó év decz. hó 3-án „avató ünnepséget” rendez, melyre az intézetnek 1892. óta volt rendes növendékei azon kérréssel hivatnak meg, ez után is, hogy kivánt megjelenésüket legké-sőbb f. november hó 18-ig, az intézet igaz-gatóságának, a fogadás és elszállásolás ér-dekében bejelenteni szíveskedjenek. Ribiczey Aladár, igazgató.

— **A margarín.** Szegeden, mint tu-dósítottunk jelenti, nagy szerencsétlenség oko-zója a margarín. Polezner Zoltán városi tisztviselő, valamint felesége, sógornője és eselédje romlott margarinos vajjal készített ételt ettek s attól most mindnyájan megmér-gözve, halálos betegen fekszenek. A katasz-trofa annál inkább a legnagyobb részvéttel keltette ugy Szeged városában, mint a vidé-ken, mert Polezner Zoltán édes fia Polezner Jenőnek, a szegedi kerület közbecsülésben és szeretetben álló képviselőjének. Az orvo-sok mindent elkövetnek, hogy megmenték a derék urt családot.

— **Előkelőten.** Ugyan, bankár ur, az uno-kája első nevenapjára már aranyórárt vesz? Hát mit ad majd neki, ha férjhez megy?

— Mit? Egy toronyórát, a hozzávaló kas-télylyal!

— **A méz mint gyógyszer.** Több kiváló orvos véleménye szerint a méz vajas kenyérrrel teljesen helyettesíti a csukamáj-olajat. Ez az ujdonság mindenesetre kedves lesz mindazoknak, a kik ezt a kevéssé izle-tes olajat nem szeretik. Az bizonyos, hogy a virágmézet nem becsülik ma sem valódi ér-teke szerint. A májbetegségekből laxatív, a szegénységűeknek erősítő szor, bronchitisben, rheumában szenvedőknek a gyógyteát méz-zel edesítve, e hatás előnyösebb s fokozato-sabb. Almatanság ellen az estéli kávé vagy tejet mézzel fogyasztva igen jó hatású.

— **A néger fehéren születik.** Ed-dig azt hittük, miaikusok, hogy a néger feketén születik. Most, ha a The Lancet című orvosi lapnak hinni lehet, megváltozik a véleményünk. „Az igazi négerék — mondja a The Lancet — a mikora világra jönnek, nem feketék, hanem rózsaszínűek, mint a fiatal patkányok és csak a harmadik, vagy negye-dik hónapban feketednek meg.” Hozzáteszi még, hogy színüket az éghajlat adja meg és csokoládé színű barnaságukat nem születé-sől öröklik. — Tekintve, hogy erre fel rit-kán lát négert születni az ember, vegyük tudomásul a The Lancet kijelentését.

— **A megszerényített Eiffel to-rony.** Buffaló-ban, az Egyesült Államokban, e hónap elején óriási vasszerkezeti torony építést kezdtek meg, a melynek magassága jóval nagyobb a párisi Eiffel-toronyénál. A buffalói torony 346 méter magas, alapsíkán minden oldala pedig 120 méter. Az első emelete 71 méter magasságban lesz, a második 155-ben, a harmadik 242-ben, a ne-gyedik 300-ban, az ötödik pedig a csucsán. Az ötödik emeletnek a kiterjedése 98 négyzet-méter. Harminczegy villamos felhúzó viszi a látogatókat az egyes emeletekre. Három métrök és négy építész készítette az óriás torony tervét, és vezeti a munkálatokat, a melyek egy millió dollárba kerülnek.

— **A Quartier Latin a boerok-nak.** A párisi diáknegyed lelkes lakói nagy bizottságot alakítottak, a melynek célja Trans-vaalt a maga módja szerint segíteni. A bizot-tágnál nagy számmal jelenkeznek orvos-növendékek, gyógyszerészek, akik a sebes-ültek ápolása körül ajálják föl közreműköd-ésüket. Már utban van Transvaal felé egy egész csapat kitünő cellozó s ami valameny-nél fontosabb, egy sereg teknikus, aki ki-tünően ért a Marconi-féle drónéküti telegra-fáláshoz. Ez utóbbiak eszközöket is vitke ma-gukkal. A Marconi drótjait előreláthatólag nehezen fogják elvághatni az angolok...

Mulatság.

A Mária Dorothea Egylet érdekes gyermek mulatságot rendez nov. 25-én a városi vigadóban. A helybeli leányiskolák növendékei előképeket rendeznek; minden iskola egy vagy két előképet állít össze saját növendékeiből, ugy, hogy a ren-dezésben a felsőbb leányiskolától fogva az elemi leányiskoláig mindegyik szerepel az estélyen. Az előadás végén tánc lesz a tanuló ifjuság további szórakoztatására. A növendékek lázasan készülnek s a gyermekek hozzátartozói érdeklődéssel néznek az estély elé.

Jótékony-ság.

A bogártelki tűzkárosultak számára nagyobb adományokat tettek:

Gyalui község közönsége: készpénz 47 frt 50 kr. 120 litervéka csöves kukuricza, 7 véka rozs, 1 véka árpa, 2 véka paszuly. Lészay Ferencz magyar gorbói nagybirtokos 8 zsák rozs, 2 zsák paszuly, 1 bödön turó. Dr. Wildburg Aladár cs. és kir. kamarás türei nagybirtokos: 10 zsák gabona. Vista község közönsége 12 db. kenyér. Beteg László egeresi lakos: 10 db kenyér 80 db czipő. Egeres község közönsége 24 db kenyér. Waldner Emánuel egeresi kereskedő 3 zsák liszt. Nagy Desző uradalmi gondnok 1 frt. Bittay Kálmán Inaktelke 2 kenyér, 1 db füstöltlhas Inaktelke község közönsége 6 kenyér, 67 véka csős kukuricza. 3 véka rozs, 2 véka paszuly, 1 pityoka. Szabó József szászfenesi nagybirtokos 5 hektóliter rozs, 5 hektóliter kukuricza. Gergely Jánosné inaktelki lakos 1 véka rozs, 1 véka paszuly, 1 véka pityoka, 1 kenyér, 1 font szalonna. Gergely Jánosé márczi 2 véka csős kukuricza. Jegenye község közönsége 16 véka csős kukuricza. 13 véka gabona, Magyar Szent Pál község közön-sége 18 litervéka csős kukuricza, 15 véka gabona és egy fél véka paszuly. özv. Jakab Gyuri Gyölgyné daroczi lakos 4 frt. Daróc község közönsége 12 kenyér. Waller József ev. ref. lelkész 4 véka. rozs. Mákö község közönsége 17 véka csős törőbuza, 7 véka gabona, 2 és fél véka paszuly. Biró András ev. ref. lelkész 1 kazal szalma, 1

véka buza, Hoffman Sándor egeresi falerendező egy kocsi rakomány tűzi fa. Fogadják a nemes szívű adakozók a szerencsétlen tűzkárosultak nevében hálás köszönetünket: Bogártelk 1899. november. hó 4-én A segély bizottság nevében: Biró András ev. ref. lelkész. Gidófalvy György körjegyző, Fekete Biró Ferencz községi bíró.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a szamosujvári takarékpénztár részvénytár-saság 1899. október havi forgalmáról.

Bevételek: Pénztárárthozatal 1914 frt 86 kr. Bevételek 12733 frt 76 kr. Kamatok 4502 frt 89 kr. Váltók 85267 frt 20 kr. Köt-vények 4662 frt 52 kr. Jelzálog kölcsön 1145 frt. Más pénzintézetnek 2500 frt. Összesen: 135226 frt 23 kr. **Kiadások:** Betétek 16373 frt 78 kr. Kamatok 76 frt 63 kr. Váltók 109157 frt. Kötvények 870 frt. Jelzálog 3350 frt. Tisztviselők fizetésére 280 frt. Irodai szükségletekre 45 frt 89 kr. Házbérre 80 frt. Pénztámaradvány 4992 frt 92 kr. Öszsze-sen: 135226 frt 23 kr.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósítása és stürgöny-levelei.)

Zavargás Fiumében.

Fiume, nov. 7.

A fiumei villamos vasutat ma adták át a közforgalomnak. Ebből ki-folyólag nagy zavargás volt. A felirat ugyanis a kocsik belsejében magyar és olasz; a külső felírás azonban tisztán olasz. A magyar felírás miatt az auto-nomisták hetekkel ezelőtt bojkottra fel-hívó czédulákat osztogattak, ma délben pedig nagy tömegben gyűltek össze a Piazza Adamich előtt. Az arra haladó villamost megdöbálták, leköpdösték és ordilozva utját állták. Huszonöt rendőr vonult ki, de a tömeget csak akkor sikerült szétoszlatniok, mikor kardot rántottak. Tizenegy embert letartóztat-tak. Többen könnyebb sérülést szen-vedtek. Estére újabb zavargás van ké-szülöben, a melynek megállítására a rendőrség megtett minden óvintézte-dést. A magyarság között nagy az el-keseredés.

Tüntetések.

Prága, nov. 7

Smiritzben, Skalitzben, Neubudzwoban. Pardubitzban és Wledecben az utóbbi nap-okban tüntetések voltak. Egyik-másik község-ben bevették a zsidók ablakait. Különben nem fordult elő komolyabb rendzavarás. Ska-litzban két embert letartóztattak.

A mócsai emberkinzók.

Komárom, nov. 8.

A mócsai kinzás ügyében tartott végtárgyaláson Kovács István, az egyik áldozat azt vallja, hogy mikor guszba kötte várta a hajnalt, Szabó szolgabíró azzal állította talpra:

Állj fel nyomorult, ha Istened áll előtted!

Hiába erősítette, hogy ártatlan, agyba-föbe verték.

Feleségét pedig előtte a ruhafo-gasra akasztották.

Ekkor a szolgabíró így szólt hozzá:

Feleséged muzsikál, te peddig du-dolj hozzá.

Majd így folytatja a vallomását:

Mikor elfogtak, lánczot raktak rám, elkezdtek pofozni.

Molnár Gedeon pedig lehunza a csizmámat s a meztelen talpomat egy nádbottal folyton ütötte.

Majd elmondja, mint állították az égő spiritusra meztelen lá-bakkal, mire az iszonyu kín és fájdalom arra készítette, hogy kedvök sze-rinti vallomást tegyen.

Annóra megkínóztak, hogy elájul-tam, ugymond, s mikor magamhoz tér-tem, így szóltam a feleségemhez:

Anyá, kerits egy szöget, hadd vé-gezzem ki magam, mert itt nem jó lesz.

Mély benyomást tesz nemcsak a hallgatóságra, de a bírakra is, midőn elbeszéli, hogy feleségét, mint kötötték össze Vurz Belánéval s fölváltva, mint ütötték a két asszony karját. Mikor az egyiket megütötték, a láncz megrándult s a két asszony keservesen sikol-tott fel.

Vallomását így végzi:

Végül a jegyző égő szívat dugott az orom alá, parázsával égette arczo-mat s azt mondotta:

No, ilyen finom szívat nem sza-golt még kend.

A számvévo pedig készt hüvelyk ujjam körme alá döfte.

Vallomás után szembesítették a szolgabíróval, ki tagad, de ellentmon-dásokba keveredik, ugyszintén Molnár számvévo is.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 8.

A képviselőház mai ülésén har-madszori olvasásában is megszavazták az indennitit.

A napszamosokról szóló törvény-javaslat tárgyalását minden párt elis-meréssel fogadta.

Mócsy Antal konstatálja a néppárt részéről, hogy a javaslatban levő elvek gyöngye védelmet nyújtanak.

Az egyenlőségi jogokat a minister nem a liberalizmustól vette, mert ez kereszténység elve, a néppártól vette.

Darányi általános tapsok közt kérdi Mócsytól. Emlékezik-e, kik szabadították fel a jobbágyokat, kik szüntették meg a botbüntetést, kik vitták ki a gyűlekezési és a sajtószabadságot?

Ezután a segédmunkásokról, csép-lőgépekről foglalkozókról szóló népszám-lálási javaslatot tárgyaltak le.

Molnár János interpellált ezután a vágóvölgy ármentesítő társulat ügyében.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR. *)

Nyilatkozat.

A „Magyar Polgár” f. é. november 3-án megjelent számában

„Menyezet leomlás.”

czimű czikkével kapcsolatban, főnkörm Czako Lajos építőmester nevét említette. Köteles-ségemnek tartom főnkörm távollétében a nagy érdemű közönséget tájékoztatni. Valót-lan az, hogy a menyezet leszakadt és hogy a lakotak a rendőrség kitelepítette, ténny azonban, hogy főnkörm az említett ház-nál renováltatott és az, hogy a menyezetnél egy darab vakolat levált és leesett, a mely ez-előtt talán 20 évvel készült. Ha a czikkíró urnak ideje van az ilyen esekélyéseket uj-ságba tenni és a nagyérdemű közönséget félrevezetni, akkor terjeszse ki figyelmét az új megyeház épületre is, mert ottan meny-ezet vakolat lehullás gyakran fordul elő és tölthetné az újság rovatait vele, bár tisztá-ban vagyok azzal, hogy az ilyesmi az építő-vállalkozók hibájára nem vezethető vissza.

Maradtam a nagyérdemű közönség alá-zatos kész szolgálja

Csukonyi Mihály,

kőműves-mester,

mint Czako Lajos megbízott helyettese.

Kedvező bevásárlási alkalom!

Van szerencsém a nagyérdemű közön-ség szíves figyelmét ama körülményre föl-hívni, hogy mindaddig, míg hizott sertéseim levágódnak, nagy készletemet mindennemű friss- és füstölt husok, kolbászok, sonka, csá-szárhus, olvasztott szalona- és háziszir, zsír-nak való hajt és szalonnákban rendkívül le-szállított árban árusítom el.

Vidéki megrendeléseket is gyorsan és pontosan eszközölök.

Benigni Sámuel,

5-6

Főter, Plebánia-épület.

Ma és mindennap a

„BIASINI” szálloda kávéházában zeneestély lesz.

E. Hammerschmidt gyógyszerész

által készített

patkány virsli

D. R. P. 95277. és G. M. Sch. 76024 az elismert legjobb patkány-méreg a világon, a mely a patkányokat tömegesen pusztítja és kik mennyiségben is öl. Embereknek és há-zi állatoknak ártalmatlan. Számtalan elismerő nyi-latkozat minden körben.

Ára: 45 kr. 75. és 1 frt 30 kr.

Főraktár Kolozsvárt: Szék Miklós gyógyszer-zésznél. 7-10

Operateur

Dr. Rudas Gerő egyetemi m. tanár, fogorvos műtermét áthelyezte az új stá-tus épületbe **Főter 32-33 szám.** 1. emelet 3-ik ajtó. bejárat Szentegyház-utczában. 5-10

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

17087—899 tan.

1053. 3—3.

Hirdetés

az Unio-utozai közhely bérbeadása tárgyában.

A sz. kir. város törvényhatósági bizottságának ez évi április 17-én hozott 114. sz. közgy. határozata értelmében az Unio-utczában levő vas-ácsesal elkerített közhely 1900 április 1-től 12 évre bérbeadatik.

Bérbevevő jogosítva lesz a közhelyre díszes áruháznak állítani a város által elfogadott tervek szerint és köteles a közhely többi részén virág-ágyásokat csinálni és fenntartani.

A bérletre az építendő áruháznak tervével felszerelt és fizetendő évi bérösszegét, valamint a bérleti szerződés pontozatainak az ajánlattevő előtt ismert voltát, magában foglaló ajánlatot ez évi november hó 30-ig nyújtandók be a városi tanácsához. A bérleti szerződés feltételei Fekete Nagy Béla tanácsos ur irodájában megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1899 október hó 27-én tartott üléséből.

Dr. Nagy Mór,
h. polgármester.

Sz. 10202—899 polg.

1070. 2—3.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Kolozsvár város közönségének Felméry Margit, kk. Felméry Ilona és Felméry Lajos utcaszabályozás czéljából szükséges alsó-szénutca 3. szám a kisajátítás kártalanítás iránti ügyben a kolozsvári 3751. sz. tjkvben A § 2. rsz. 1915.2 hrsz. alatt foglalt 26 négyszögöl térfogatu Felméry Margit, és kk. Felméry Lajos és Felméry Ilona tulajdonát képező ingatlanra vonatkozólag a kisajátítás kártalanítási eljárás elrendeltetik, az 1881. évi LXI. tcz. 46. §. s következő szakaszai értelmében elrendeltetvén, a tárgyalás megkezdésére s az egyezség megkísértésére ezen kir. törvényszék 16. sz. irodahelyiségében Csiszér Károly bíró vezetése alatt **1899. évi november hó 22-ike reggeli 8 órája** tüzetik ki, mikorra kisajátító, tkönyvi tulajdonos és jelzálogos hitelező érdekelteken kívül bárminő jogcizmen és jogalapon ismeretlen igénylők a részükre kinevezett ügygondnok Sugár József ügyvéd által képviselve meghívotnak oly figyelmeztetéssel, hogy elmaradásuk a kártalanítás feletti eljárást és érdemleges határozat hozatalát nem gátolja, s e miatt igazolásnak helye nincs.

A kir. törvényszéktől.

Kolozsvárt, 1899 október hó 16-án.

Csiszér Károly
kir. tszéki bíró.

Sz. 10201—899 polg.

1071. 2—3.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Kolozsvár város közönségének Fajk András és neje és özv. Páll Andrásné utcaszabályozás czéljából szükséges nagy-utca 89. szám a kisajátítás kártalanítás iránti ügyben a kolozsvári 397. sz. tjkvben A § 2. rsz. 3923.1, 3224.2 és 4. rsz. 3924a hrsz. alatt foglalt 31.80 négyszögöl térfogatu s Fajk András és neje tulajdonát képező ingatlanra vonatkozólag a kisajátítás kártalanítási eljárás az 1881. év. LXI. tcz. 46. §. s következő szakaszai értelmében elrendeltetvén, a tárgyalás megkezdésére s az egyezség megkísértésére ezen kir. trvszek 16. sz. irodahelyiségében Csiszér Károly bíró vezetése alatt **1899. évi november hó 22-ike reggeli 8 órája** tüzetik ki, mikorra kisajátító, tkönyvi tulajdonos és jelzálogos hitelező érdekelteken kívül bárminő jogcizmen és jogalapon ismeretlen igénylők a részükre kinevezett ügygondnok Sugár József ügyvéd által képviselve meghívotnak oly figyelmeztetéssel, hogy elmaradásuk a kártalanítás feletti eljárást és érdemleges határozat hozatalát nem gátolja, s e miatt igazolásnak helye nincs.

A kir. törvényszéktől.

Kolozsvárt, 1899 október hó 16-án.

Csiszér Károly,
kir. tszéki bíró.

Sz. 640—899.

1083. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezen közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1899 évi 101. számú végzése következtében dr. Viski László ügyvéd által képviselt a kolozsvári takarékpénztár javára br. Jósika Andor és Rácz Lipót ellen 900 forint és járul. erejéig 1899 évi január hó 30-ikán fogantatott kiadott végrehajtási utján lefoglalt és 1467 forint becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik, hákok, szarvasmarhák stb. nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a kolozsvár-vidéki kir. járásbíró 1899. évi V. 41/2. sz. végzése folytán 900 forint tőke-követelés, ennek 1898 évi augusztus hó 4. napjától járó 6 százalékos kamatai; egyhármad százalékos váltódíj és eddig összesen 60 frt 29 kban bíróilag már megállapított költségek erejéig Magyar-Fenesen a foglalás helyszínen leendő eszközölésére **1899 évi nov. hó 11-én d. e. 10 órája** határidőül kitűztetik, ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az előírt végrehajtó ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi okt. 9.

Piger János,
kir. bír. végrehajtó.

DEUTSCH J.-né bornagykereskedő,

Kolozsvárt belmagyar-utca és tivoli-utca sarok.

Telefonszám 393.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy fenti cég alatt **bornagykereskedést**, valamint **kicsiny-beni elárúsítást** folytatok.

Tudom, hogy a borfogyasztó közönség nagyrésze már meggyőződött boraimnak és pezsgóimnak kitűnő kezeléséről és minőségéről és a midőn jelen alkalommal is van szerencsém a n. érd. közönség figyelmét felhívni, egyben tudatom, hogy raktáromon tartok elsőrendű **francia- és magyar pezsgókat**, továbbá **malaga, madeira, magyar asszu, szamorodni, vörös, nehéz fehér és asztali tisztán kezelt kitűnő borokat**. 864. 16—26.

Palesztinai borok raktáron.

Valódi bel- és külföldi rumok.

Pontos kiszolgálás!

Telefonszám: 420.

Kitűnő árak!

BÉLTEKY A. és TÁRSA

fűszer-, csemege-, liszt-, bor-, sör-, likör-, rum- és ásványvizek nagy raktára

Kolozsvárt, Nagy-utca, Benigni-palota.

A jelenkor igényeinek minden tekintetben megfelelő, újonnan berendezett, dus választéku

fűszer-, csemege-, liszt-, bor-, sör-, likör-, tea-, rum, ásványvíz- és különféle petroleum

nagy raktárunkra midőn felhívjuk a n. érd. közönség figyelmét, legyen szabad becses pártfogásukat kérnünk, előre is biztosíthatjuk a legszolidabb árak, kitűnő árak és legpontosabb kiszolgálásról.

10 liter l. oszt. asztali bor házhoz küldve 3 frt 60 kr.

10 liter l. oszt. carbenet vörös bor házhoz küldve 5 frt.

Nagyobb vételnél árengedmény!

Becsés pártfogását ismételtlen kérjük s vagyunk

kész szolgáljuk

852. 15—52

Bélteky A. és Társa.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Telefonszám: 420.

Kifogástalan olcsó árak!

Bel- és külföldi petroleumok.

Óvadékképes egyént keresünk ki Szolnok-Doboka megye területére **Deesen** létesítendő

sörraktárunk vezetését

akár saját számlára avagy önköltségen elvállalná.

Előnyben részesülnek, kik ilyenmü üzlettel már foglalkoztak. Ajánlatok **Mendel Lázár fia** sörfőzdéjéhez Torda intézendők.

1079. 2—3.

É r t e s í t é s !

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegelegedésre működő és a legdisztigváltabb izélet is kielégítő butoraktárban és műhelyben ügyeim rendezéséhez szükséges rövid szünetet többen, kenyérszerzésre irányuló roszindulatú koholmányokkal ama híresztelésekre használták fel, hogy a régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem, nyugalmamba vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalom. Minthogy kiváló izlésemről és példás munkámról külföldi elismert nevetem megroantani másképen — pl. versenymunkával — nem voltak képesek, mindezt csak azért híresztelték és híresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkori kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésükkel kitűntetni, üzletemből e szünet alatt elszakokjanak.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önértetének tartozom e tendenciózus rágalmak demontálásával. A mit sietek is tenni ama tiszteltteljes kérés által, — hogy szíveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állítások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztesség, tartósság, izlés jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb cégekkel éppen ugy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy ezental még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dicsekvésképen teszem ezt az ajánlatot, hanem a félrevezetett nyilvánosság felvilágosításául.

Ezek után van szerencsém jól ismert céget ismét nagybecsült jóindulatukba ajánlani, különösen új berendezések, garnitúrák kibővítése, bevonása, mindennemű javítása, átalakítása, vagy becserélése tekintetéből. Ugyisintén bátorodom felhívni becses figyelmüket új, vagy régi butorokat, mely mentesítő preparatumomra, melylyel több évi módosítás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becsés megrendelésüket kérve maradok kiváló tisztelettel

415.41—*

Duchony János és fia.

Sertés

89 darab, kimustrált e l a d ó Székely-Udvarhelyen
Ugron Gábornál.

1065. 3—3.

„ORIENT“

☛ kávéház, étterem- és szálloda ☛

Nagy-utca 6. sz., Nagyhid-utca 7. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagy-utca 6. sz., és Nagyhid-utca 7. sz. alatt levő kávéházamat, szállodámat és éttermemet „ORIENT“ nével megnyitottam és azt házilag kezelve a n. é. közönség rendelkezésére bocsátottam.

Mérsékelt szobák! Kitűnő magyar konyha! Pontos kiszolgálás.

Valódi és tiszta erdélyi borok, gázvilágítással ellátott tekepálya (nyári és téli mulatóhely). Újonnan berendezett szobák 50 krtól 1 frt 40 krig.

Olcsó havi ékezőre előfizetéseket elfogadunk.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri, tisztelettel

920. 14—26.

A HÁZTULAJDONOS.

1—3 éves homeki ó-siller vagy fehér asztali bor erősség és év szerint 100 literenként 24—28—32 frt, áram, pecsenye- vagy fajbor 30—32 frt.

Ujbor (fajbor) minőség szerint 14—18—15 frt, pecsenye- és fajbor 20—22 frt.

Nagyobb vételnél mintá küldetik. A megrendelő nyugodt lehet, hogy ereneti tiszta minőségű borhoz jutatom, erről jó hírnevem nyújt kezeséget.

Fajtázta, háromszor permetezett, jól beérlett, legjelesebb homekrai való fajokban (Kövi J., Kádár, Olasz r., Erdő, Sian-kamanka, Ménes f., Furmint, Szerjő, Piro és Fehér csemege) ültetés alá 50—60 cm. hosszára vágva 3 ftról 7 ftrig. — Gyökere (1—2 éves) faj szerint 8 ftról 16 ftrig. 25 forint vételnél 5 százalékos, 50 ftról 10 százalékos, 100 ftról 15 százalékos, 150 ftról 20 százalékos engedmény adatik.

Kitűnő piros, fehér és kék fajokban, 8 láb magasán ojtva, 2—3—4 éves, igen erős csemege, erősség szerint 30 krtól 60 krig, 10 frt vételnél 20 százalékos, 35 forintnál 25 százalékos, 50 ftról 33 százalékos, 100 ftról 40 százalékos engedmény. Az eperfa elég jól árnyékol, ellensége nincs, minden évben bőven terem, gyümölcsöt ugy a két, mint a többiüknak egyaránt szeretik, kitűnő pálinka is főzhető belőle. Ceglédre igen jóvédőmőző fának ismerjük. Kár volna háznunk, kertünk, aszónak vagy egyéb birtokunkat e nélkül hagyni.

Rendkívül nagy gyümölcsű fajokban (Konstantinápolyi, Portugáli, v. rias stb.) melyek az ültetés évében már gyümölcsöt hoznak, ezután pedig rendkívül bőven teremnek. Fajja igénytelen, betegségek és ellenségek ellen győztes. Vannak rendkívül, kik ezer száma ültetik, mert rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kelve, sokáig áll, magas árban értékesíthető és sokféleképpen fel is dolgozható. A 2—3—4 éves, rendkívül szép és gazdag gyökérű fák darabja erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél olyan engedmény adatik, mint az epernél.

[Pándi vagy körösi meggy.] Termékenységét előmozdítandó háromszor lett permetezve, s így, ha azt folytatolag permeteztetik, bőven fog teremni. Fajja egészséges, gyümölcs rendkívül keresett, mert befőzése legalkalmasabb. A 2—3—4 éves rendkívül szép és mint az epernél.

A 6—8 láb magas, rendkívül gazdag gyökérű, tele belli és könnyű törű, 2—3—4 éves diófák ára erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanolyan engedmény, mint az epernél.

Spanyol meggy, fekete. Termékenységét előmozdítandó háromszor lett permetezve, s így, ha azt folytatolag permeteztetik, bőven fog teremni. Fajja egészséges, gyümölcs rendkívül keresett, mert befőzése legalkalmasabb. A 2—3—4 éves rendkívül szép és mint az epernél.

Diófa. Termékenységét előmozdítandó háromszor lett permetezve, s így, ha azt folytatolag permeteztetik, bőven fog teremni. Fajja egészséges, gyümölcs rendkívül keresett, mert befőzése legalkalmasabb. A 2—3—4 éves rendkívül szép és mint az epernél.

Minden másféle nemes gyümölcsfák, nevezetesen kőrté, alma, szilva, őszli és kajszi-barack, cseresznye, meggy, szőlő, gőstény, lasponya magas derűk és törpe állásukban, — erősség szerint 20 krtól 50 krig szintén kaphatók.

Kiselejtezett nemes ojtványok 2—3—4 éves életűs példákban, azok kora és erőssége szerint 2—5—7—10—15 krajcár árban.

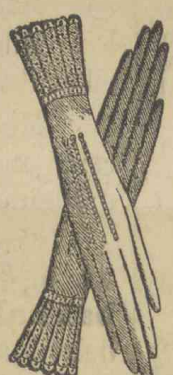
Mindenféle vadoncok erősség szerint 5 forint 55 krajcártól 19 forintig ezrenként.

Kerti eszközök. Kitűnő és tartós anyagból rendkívül szilárdan készült horolók (sarabolók), szőlő ültető vasak, továbbá kerti fűrészek, ollók, görbe szemző és ojtó kések, esztergályok, jelfű és ojtó kendő igen olcsó árak mellett rendelhető meg.

Ár- és névjegyzéket küld:

Unghváry László, föld-, szőlő- és faiskola-birtokos Ceglédről.

1076. 2—4.

A téli idényre!

A téli idényre!

a legjobb gyártmányu férfi- női és gyermekcipők, férfi- és fiu kalapok, sapkák, fehérneműek, esőernyők, téli alsók, harisnyák és minden e szakbavágó cikkek nagy választékban és jutányos ár mellett kaphatók

Sipos testvérek

czipő és uri divat áruházában Kolozsvárt, Belmagyar-utca 3. szám.

Torna- és sárczipők! Nyakkendő ujdonságok!

